

Forhandling

Kirkeministeren (Bertel Haarder):

Siden 1849 har der stået i grundloven, at folkekirkens forfatning ordnes ved lov, og i løbet af de 157 år er der gjort flere forsøg på at få omsat disse ord til en folkekirkelig forfatning. Det blev forsøgt med kommissioner i 1850'erne og 1860'erne, men det førte ikke til andet end lov om sognebåndsløsning. Det blev forsøgt med det kirkelige udvalg, der blev nedsat i 1903 og afleverede sin betænkning i 1907, og det blev forsøgt med et udvalg angående forholdet mellem staten og folkekirken, som blev nedsat i 1928. Dette udvalgs betænkning blev offentliggjort i 1940.

Forsøgene er strandet på, at der ikke har været tilstrækkelig opbakning til en kirkeforfatning. Der har enten manglet opbakning i kirkelige kredse eller i politiske kredse eller begge steder. Her er det i øvrigt værd at notere, at det kirkeråd, der indgik i forslaget fra 1907, og som forslagsstillerne henviser til, ikke skulle overtage lovgivningsmagten i folkekirken. Kirkerådet skulle kun høres, før Rigsdagen traf sine beslutninger om kirkelige love, og ifølge forslaget skulle kirkerådet kun have en slags vetoet i forbindelse med det, man ofte kalder kirkens indre anliggender, altså f.eks. liturgi, ritualer og salmebog.

Så vidt historien.

I stedet for med en kirkeforfatning er folkekirkens forhold blevet reguleret gennem lovgivning, men med den begrænsning, at Rigsdagen og senere Folketinget har afholdt sig fra at lovgive om det, der mest direkte vedrører kirkens liv og lære. Områder som liturgi, ritualer, bibeloversættelser og salmebog reguleres i stedet gennem kongelige resolutioner.

Jeg vil tilføje, at både ny kirkelig lovgivning og nye liturgier og ritualer bliver til i et samspil med mange forskellige parter inden for folkekirken. Det vil sige, at selv om vi hverken har kirkeforfatning, kirkeråd eller kirkemøde, har kirken alligevel den afgørende indflydelse på folkekirkens anliggender, og det var jo det, der var grundlovgivernes ønske med formuleringen »Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.«

Den kirkelige indflydelse udøves ved, at forslag til lovændringer som regel bliver udarbejdet af udvalg, hvor relevante parter som menighedsråd, præster, provster og biskopper er repræsenteret. Den kirkelige indflydelse udøves også ved, at forslag til lovændringer bliver sendt

i høring, og at de endelige forslag bliver påvirket af de høringsvar, som de forskellige parter afgiver.

Vi kan lige nu se et fremragende eksempel, nemlig det arbejde om strukturen og opgavefordelingen i folkekirken, som er i gang i øjeblikket. En arbejdsgruppe med repræsentation af alle relevante parter i folkekirken har lavet et oplæg, det er blevet sendt ud med bred opfordring til at komme med kommentarer, og der er kommet over 600 kommentarer. Arbejdsgruppen har derefter udarbejdet forslag til ændringer af det oprindelige oplæg. Forslagene bliver nu sendt i høring, og til efteråret ender det med en løsning, som altså vil være blevet til i det mest inderlige samarbejde med alle folkekirkens forskellige parter og organisationer.

Kl. 21.00

Når det gælder liturgi, ritualer og salmebog m.v., bliver forslagene til ændringer udarbejdet af kommissioner eller udvalg, som først og fremmest har medlemmer med stor teologisk og kirkelig sagkundskab. Den nye salmebog er jo et glimrende eksempel på, at der også bliver lyttet til de reaktioner, som en kommissions forslag bliver mødt med. Da salmebogskommissionen kom med sit endelige forslag i 2002, var der sket mange ændringer i forhold til det første forslag fra 2000.

Ifølge bemærkningerne til beslutningsforslaget skal det foreslåede udvalgs kommissorium bl.a. omfatte regler om medlemskab, de kirkelige embeders udnævnelser og kompetencer, regler for frihedsrettigheder, regler om behandling af læresager og regler om folkekirkens økonomi, herunder kirkeskatten. Jeg er selvfølgelig enig i, at folkekirken har behov for regler på disse områder, men reglerne er der jo også allerede. De er blevet til på den måde, jeg lige har beskrevet, og jeg har ikke hørt ønsker eller krav om, at der skal ændres grundlæggende på måden at gøre tingene på.

Reglerne skal selvfølgelig med mellemrum justeres for at passe til de aktuelle forhold. Det gælder f.eks. reglerne om behandling af læresager, hvor en arbejdsgruppe i øjeblikket er i gang med at se på mulige justeringer.

Der er efter min mening kun behov for en kirkeforfatning, hvis det er sådan, at Folketinget ikke længere ønsker at have et medansvar for folkekirken, og det kunne man jo sige var spørgsmålet, hvis der var et udtalt ønske i befolkningen om, at Folketinget skulle smide medansvaret fra sig. Men det er der jo mindst talt ik-